

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo, Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus LXXXV. De surrogandis collitigantibus, de annali & triennali possessione, & allis ad Beneficium litigiosum pertinentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

C A S U S LXXXV.

De Surrogandis Collitigantibus
de annali & triennali posses-
sione, & aliis ad benefi-
cium litigiosum perti-
nentibus.

KRamerius optat surrogari in beneficium Crusii
dubitat an possit, 1. Quia Crusius ultra men-
sem est mortuus, & beneficium collatum alteri, &
Kramerius non est presentatus à vero patrono. 2.
Movit Crusio litem spe surrogationis, & beneficium
est de patronatu Laico, & lis fuit super solâ posses-
sione. 3. Beneficium est affectum, & surrogatio pe-
titur ab Ordinario. 4. Crusius fuit in annali posses-
sione, sed inhabilis sine titulo & bonâ fide. 5. Quid
si triennio possederit, sed beneficium sit reser-
vatum, regulare &c. 6. Quid si fuerit non tor-
suratus, bigamus, hareticus, excommunicatus,
irregularis, carens requisitâ etate, ordine, gra-
du, aut retineat beneficia incompatibilia, vel
neglexerit publicare resignationem. 7. Quid
fuerit in malâ fide, vel ignorantia juris clari.
8. Quid si possessio non fuerit pacifica. 9. Quid
si sit simoniacè ingressus, vel intrusus. 10. An
triennalis possessio non tantum possessorium, sed &
petitorium excludat, & in conscientia absque
dispensatione securum reddat. 11. Quomodo sol-
vantur opposita. 12. Quid circa revalidationem
tituli.

Ad amputandas lites circa beneficia, Papa in Regulis Cancellariæ varias, & salubres fecit ordinationes, circa quas

QUÆR. I. Quid de Regula 29na de Surrogandis Collitigantibus?

n. Hæc statuit, ut si duo super beneficio litigent, & alter à lite per mortem, Matrimonium, vel professionem religiosam recesserit, tunc alter habeat mensem unum à die notitiæ, intrâ quem possit petere surrogationem, seu substitutionem in jure, vel ad jus, quod alter habebat, & intrâ hunc mensem non valet gratia, vel concessio beneficii litigiosi alteri facta, quàm collitiganti, modò petens surrogationem non fuerit in dicto beneficio intrusus, seu occupârit beneficium propriâ autoritate sine titulo ejus, qui potest providere, neque fraudulenter egerit impetrando beneficium senis, vel periculosè ægrotantis, eique litem movendo spe consequendæ surrogationis, neque adversarius illud per triennium possederit. De cætero surrogationem locum habere etiam in beneficiis, quæ sunt juris Patronatûs Laici, docet de Luca. Leuren. p. 2. q. 667. n. 1. debet tamen lis fuisse non solâ possessione, sed principaliter super proprietate beneficii Chock. Lotter. Rosa c. 17. à nu. 71. & quamvis durante lite beneficium litigiosum utpote affectum à nullo nisi Papâ concedi possit, per c. 1. & 2. ut lite pendente in 6. clem. 1. eod. attamen uno litigante mortuo, alter superstes, & non alius surrogari poterit ab ordinario Collatore, vel præsentari, eò quòd cesset ratio prohibitionis; quia ita surrogando non datur novus adversarius, nec occasio nova litis. Parisius Garc. p. 5. c. 9. a n. 220.

H 3

QUÆR.

4. QUÆR. II. Quid de Regulâ ; 5tâ. de *annali possessore* ? R. Hæc ordinat, ut quicumque beneficium ab alio per annum pacificè possessum, certo modo vacare prætenderit, & impetrârit, debeat specificè; & clarè probare, possessori nullum jus in beneficium competere, eumque intra sex menses ad iudicium evocare, causamque ex tunc intra annum usque ad sententiam definitivam prosecui; alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde secuta nullius erunt firmitatis, & impetrans de damnis, & interesse possessoris tenebitur; hæc regula tuetur quemcunque pacificum unius anni possessorem, etiâ aliâ inhabilem, & de jure privatum, intrusum, carentem bonâ fide & omni titulo, item possessorem nondum percipientem fructus. *Leuren. q. 232. § 42.* præcipuè tamen regula locum habet in Curia Romana, & apud Legatos Pontificios, non item in aliis Curii. *Chock, ad hanc reg. num. 55.*

5. QUÆR. III. Quid de Regula 36. de *triennali possessione*? R. Hæc regula est plurimum notabilis, in quâ statuitur, ut omnis, qui quæcunque beneficia ex quovis titulo, sive Collationis, electionis, præsentationis &c. per triennium pacificè possedit, modò in illa non sit intrusus, aut simoniacè ingressus, *Super beneficiis taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse decernitur, lites super illis motas penitus extinguendo.* Explicatur Regula.

Dicitur 1. Beneficia quæcunque etiâ reservata Pontifici, nisi reservata sint propter obitum in Curia, vel reservatio tollat omnem colorem tituli, aut capacitatem possidendi, *Gomez., de Lm-*

De Surrog. Collitig. annali, triennali &c. 119
ca de benef. d. 91. num. 8. hæc Regula etiam tenet,
si sæcularis possideat beneficium regulare, vel
econtrà, ita ut post triennium pacificæ possessio-
nis molestari non possit; nam licèt requirantur
quadraginta anni, ut beneficium regulare fiat sæ-
culare, vel econtrà, ad hoc tamen, ut benefi-
cium possessori censeatur acquisitum, sufficiunt tres
anni, qui etiam sufficiunt ad præscribendos
fructus.

Dicitur 2. Omnis, qui possedit, quia qui non 6.
possunt beneficia Ecclesiastica possidere, velut La-
ici, non tonsurati, conjugati, bigami & hære-
tici *c. si adversus te hæret.* etiam triennali præ-
scriptione gaudere non possunt sine possessio-
ne enim non currit præscriptio; econtrà alii
omnes, qui ob pœnam, censuram, irregulari-
tatem, vel aliter, excepto intruso, & Simonia-
co, beneficiis ipso jure sunt privati, eò quòd v.
g. ætatem, gradum, vel ordinem ad beneficia
requisitum non habuerint, beneficia etiam in-
compossibilia retinuerint, resignationem debi-
tè publicari intermiserint &c. juvantur hæc re-
gulâ, ita, ut post triennium molestari non pos-
sint; *Ratio* est, quia hæc pœnæ quamvis dicantur
ipso jure infligi, tamen cum ad suâ executio-
nem requirant factum hominis, scilicet cog-
nitionis causæ ex parte judicis, & dimissionem
beneficii ex parte possessoris, non obligant in con-
scientiâ ante sententiam declaratoriam, ut cum
communi docet *Covar. Laym. lib. 1. tr. 4. c.*
15. num. 6. ergo si adsit capacitas possidendi,
& titulus saltem coloratus, poterit beneficium
bonâ conscientia retineri, adeoque & per tri-
ennium vi hujus regulæ præscribi; titulus au-
tem coloratus est collatio vel institutio ab Ordina-

7. rio facta, sed ob defectum aliquem nulla. *Si dic-
cas*, qui ipso jure est beneficio privatus, est in
malâ fide, vel saltem in errore juris clari, & no-
torii; sed mala fides, aut ignorantia juris clari
non prodest ad præscriptionem. *¶* Est in mala
fide, hoc est, habet vel saltem habere potest noti-
tiam pœnæ à jure sibi decretæ, *Tr.* est in mala fi-
de, id est, continuat possessionem malâ consci-
entiâ, quod propriè significat esse in mala fide
N.

8. *Dicitur 3.* Omnis qui possidet pacificè, ille autem
pacificè possidet, cui lis super beneficio mota non
fuit, ita quidem, ut, si Cajus possessori intra tri-
ennium litem moverit, non verò Titius, præ-
scriptum sit contra Titium, non verò contra Ca-
jum; quia respectu Titii pacificè possedit, non
verò respectu Caji.

9. *Dicitur 4.* dummodò intrusus non sit vel
simoniacè ingressus, & quamvis communiter di-
catur intrusus, qui occupat beneficium sine titulo
Canonico, hoc est, sine institutione, collatio-
ne, aut confirmatione, tamen, ut quis non gau-
deat effectu triennalis possessionis, solùm hic
nomine intrusi venit, qui ab alio, quàm Papa ac-
ceptat, & ingreditur beneficium vacans in Cu-
ria, aut qui cujuscunque beneficii, vel dignitatis
à Papâ impetrandæ administrationem suscipit
ante obtentam confirmationem, vel ad solam sig-
natam à Papâ supplicam nondum expeditis litteris,
Leuren. q. 862. & licèt ex communi DD, teste
Pariso lib. 10. q. 1. num. 20. gratia dicatur per-
fecta per solam signaturam, quâ Papa supplica-
tioni sibi factæ subscribit per verbum *fiat, ut
peritur*, tamen adhuc ista gratia est informis, &
quasi conditionata, antequam ordinaria collatio-
nis

De Surrog. Collig. annali, triennali &c. 121
nis Bulla de super expediatur. *Arg. regul. 27. Cancell.* ideoque qui ante expeditas litteras se in beneficium ingerit, amittit omne jus præhabitum, venitque hinc nomine intrusi. Dicitur verò simoniace ingressus, qui sciens à se, vel alio in ademptione beneficii commissam esse simoniam realem, & completam, beneficium illud ingreditur; e contra si à tertio, ipso ignorante, simonia commissaf sit, à triennali præscriptione propterea non excluditur. *Leur. Rebuff. Garc. p. 8. c. 1. n. 15 Leur. q. 873.*

Dicitur 5. Super iisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat, lites super illis motas penitus extinguendo; circa quam clausulam magna est inter *DD.* disceptatio, an scilicet *triennalis* possessio non tantum excludat omnem litem super possessorio, ut fatentur omnes, sed etiam super petitorio, ita, ut probatâ post triennium nullitate tituli beneficio privari non debeat, sed possit illud tutâ conscientiam sine dispensatione retinere, in quo dubio iudico *triennalem* etiam valere pro petitorio, modò adsit capacitas personæ ad possidendum, bona fides, & justus titulus coloratus. *Rebuff. Navarr. Engel. Laym. l. 4. t. 2. c. 15. num. 4. Pyrth. l. 2. t. 26. num. 115. Ratio est*

1. Quia id videtur habere clarus textus *Regulæ, lites super illis motas penitus extinguendo*, quomodo autem lites dicentur penitus extinguui, si maneant quodam principale punctum scilicet petitorium;
2. Triennalis possessio non tantum facit præsumptionem tituli, sed revera illum confert, quemadmodum præscriptio confert dominium rei præscriptæ; si enim triennalis possessor non consequeretur titulum, ejus beneficium semper de jure vacaret, nec esset ratio, cur ab

H 5

alio

alio validè impetrari non posset, cum tamen Regula dicat impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse, &, si bona Ecclesiastica tempore à jure requisito præscribantur, cur non beneficia?

- II. *Dices* : Regula tantùm prohibet per litteras molestari triennem possessorem, cum hoc autem stat, quòd possessor post triennium cognoscens nullitatem sui tituli, teneatur beneficium dimittere, vel dispensationem petere. 2. Titulus non potest aliter acquiri quàm per institutionem Canonicam. *Reg. 1. juris in 6.* 3. Ordinarius Superior ex communi sententia etiam à trienniali possessore potest exigere titulum, & desuper inquirere; ergo signum est, quòd triennialis possessio per modum præscriptionis non conferat titulum; frustra enim inquireretur in hoc, quod jam per triennem possessionem scitur esse collatum, sicut post completam præscriptionem domus, frustra à iudice inquireretur in titulum domini domus &c. *ix. Ad 1.* hoc ipso quòd Pontifex prohibeat molestari possessorem triennem, dat ei jus ad retinendum beneficium, & percipiendos fructus; quod jus est sufficiens titulus. *Ad 2.* triennialis præscriptio habet vim institutionis Canonice. *Ad 3.* sicut Judex non obstante, quòd præscriptio transferat dominium, adhuc potest inquirere, an adsit titulus coloratus, bona fides, & similia ad præscriptionem communiter requisita; sic, quamvis triennialis possessio det titulum seu dominium beneficii, Superior adhuc inquirere poterit, an adsint omnia requisita ad hunc effectum, an scilicet sit bona fides, persona apta possidere, possessio pacifica, an non sit intru-

sus, simoniacus &c. quæ dicta sunt de possessione triennali, à potiori intelligenda sunt de decennali; nam hanc habere vim tituli docent omnes, nisi manifestè constaret de intrusione. *Paris. Luca de benef. d. 91. n. 15.* Quoad reva-^{12.} lidationem tituli tenenda sunt, quæ dixi *Cas. 78. num. 21.*

C A S U S LXXXVI.

In Tit. 9. lib. 1.

De Renuntiationibus, seu Resignationibus Beneficiorum.

MAlius Licentiandus interrogatur. 1. Quid sit Resignatio, & an valeat dolo, vel metu extorta. 2. Quid sit expressa, tacita. 3. Pura & conditionalis, & coram quo fieri possint. 4. An beneficia resignata dari possint consanguineis. 5. Aut aliis, quàm iis, in quorum favorem sunt resignata. 6. Quid si conditio sit intrinseca; aut sit simoniaca. 7. Vel cum reservatione pensionis. 8. Cum conditione regressus, accessus &c. 9. Ex causâ permutationis. 10. Quid de causâ resignationis. 11. An necessarius consensus Superioris, Patroni &c. 12. Quid circa regulam de viginti. 13. Quid de publicatione resignationis. 14. Quid si resignatio facta est in plures. 15. Quæ beneficia resignari possint. 16. An etiam reservata. 17. Expectativa. 18. Litigiosa. 19. Concessa in Titulum Ordinationis. 20. Ob crimen vacantia ipso jure. 21. Aut beneficia